ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ
της 9ης Ιουλίου 1980 *

Στην υπόθεση 807/79,

που έχει ως αντικείμενο αίτηση του Sozialgericht του Augsburg (5ο τμήμα) προς το Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 177 της Συνθήκης ΕΟΚ, με την οποία ζητείται, στα πλαίσια της διαδικασίας που εκκρεμεί ενώπιόν του μεταξύ

Giacomo Gravina,

Giuseppe Gravina,

Rosa Gravina,

Cataldo Gravina,

Francesco Gravina

και

Landesversicherungsanstalt Schwaben,

η έκδοση προδικαστικής αποφάσεως ως προς την ερμηνεία των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 78 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου της 14ης Ιουνίου 1971 (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/01, σ. 73) περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς και τις οικογένειές τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

συγκείμενο από τους H. Kutscher, Πρόεδρο, A. O'Keeffe και A. Touffait, προέδρους τμήματος, J. Mertens de Wilmars, P. Pescatore, Mackenzie Stuart και T. Koopmans, δικαστές

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

γενικός εισαγγελέας: J.-P. Warner
γραμματέας: A. Van Houtte

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

(το μέρος που περιέχει τα περιστατικά παραλείπεται)

Σκεπτικό

1 Το Sozialgericht του Augsburg, με Διάταξη της 25ης Οκτωβρίου 1979 που περιήλθε στο Δικαστήριο στις 28 Νοεμβρίου 1979, υπέβαλε στο Δικαστήριο δύο προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία της παραγράφου 2 του άρθρου 78 του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου της 14ης Ιουνίου 1971 (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/01, σ. 73) περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς και τις οικογένειές τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας.

2 Τα ερωτήματα αυτά ανέκυψαν στο πλαίσιο διαφοράς μεταξύ των νομίμων τέκνων ιταλού υπηκόου, ο οποίος απεβίωσε στις 6 Ιουλίου 1973 στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, όπου συμπλήρωσε 141 μήνες εισφορών στο γερμανικό σύστημα ασφαλίσεως αναπηρίας και γήρατος, αφού είχε συμπληρώσει προηγουμένως 42 μήνες στο ιταλικό σύστημα, και του αρμόδιου γερμανικού φορέα, ο οποίος δεν τους κατέβαλλε πλέον, όταν η μητέρα τους μετέφερε την οικογενειακή κατοικία στην Ιταλία το Μάιο του 1974, τις συντάξεις για ορφανά που τους είχαν χορηγηθεί δυνάμει μόνο της γερμανικής νομοθεσίας και οι οποίες τους καταβάλλονταν στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, όταν κατοικούσαν ακόμα εκεί, μετά το θάνατο του πατέρα τους.

Ο φορέας αυτός, καθού στην κύρια δίκη, αρνήθηκε να συνεχίσει την καταβολή των εν λόγω συντάξεων όταν έφυγαν για να κατοικήσουν στην Ιταλία, με την αιτιολογία ότι, βάσει του άρθρου 78 του κανονισμού 1408/71, η χορήγηση τέτοιων συντάξεων υπάγεται στην αρμοδιότητα του φορέα του κράτους, στο έδαφος του οποίου κατοικούν τα ορφανά.

3 Το εν λόγω άρθρο, όπως τροποποιήθηκε από τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2864/72 του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1972 (ΕΕ ειδ. έκδ. 05/01, σ. 227), ορίζει ότι οι εν λόγω συντάξεις χορηγούνται ...:

«i) σύμφωνα με τη νομοθεσία του κράτους, στο έδαφος του οποίου κατοικεί το ορφανό, αν το δικαίωμα για μία από τις παροχές που αναφέρονται στην παράγραφο 1 εγεννήθη κατά τη νομοθεσία του κράτους αυτού, αφού ληφθούν υπ' όψη ενδεχομένως οι διατάξεις του άρθρου 79 παράγραφος 1 περίπτωση α)... »

4 Ενόψει του νομοθετικού αυτού κειμένου και των πραγματικών περιστατικών της προκειμένης περιπτώσεως — άρνηση συνεχίσεως της καταβολής στα ορφανά που μετέφεραν την κατοικία τους σε κράτος μέλος όπου μπορούν να τους χορηγηθούν άλλες παροχές για την ίδια νομική αιτία — το Sozialgericht του Augsburg υπέβαλε στο Δικαστήριο τα ακόλουθα ερωτήματα:

«1) Σε περίπτωση μεταφοράς της κατοικίας ορφανών σε άλλο κράτος μέλος, έχει το άρθρο 78, παράγραφος 2, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, ως αποτέλεσμα το να μπορούν να καταργηθούν οι παροχές υπό την έννοια του άρθρου 78, παράγραφος 1, του κανονισμού, οι οποίες έχουν ήδη χορηγηθεί σ' ένα κράτος μέλος, από τον αρμόδιο φορέα αυτού του κράτους μέλους εάν, κατά την πρώτη χορήγηση αυτών των παροχών, υπό την έννοια του άρθρου 78, παράγραφος 2, του κανονισμού, ήταν αρμόδιος ο φορέας του άλλου κράτους μέλους;

2) Δικαιολογείται, σε ενδεχόμενη περίπτωση, η κατάργηση, ενώ το δικαίωμα προς λήψη παροχών, υπό την έννοια του άρθρου 78, παράγραφος 1, του κανονισμού 1408/71, παρέχεται μόνο βάσει της εθνικής νομοθεσίας;»

5 Από αυτά τα δύο ερωτήματα, συνδυαζόμενα, ανακύπτει το πρόβλημα, αναφορικά με το άρθρο 78, παράγραφος 2, στοιχείο β, εδάφιο ι, του αποτελέσματος της μεταφοράς της κατοικίας, από ένα κράτος μέλος σε άλλο, ορφανών στα οποία καταβάλλονται παροχές τις οποίες δικαιούνται λόγω αποβιώσαντος εργαζομένου που υπήχθη στις νομοθεσίες δύο κρατών μελών στα οποία κατοίκησε.

6 Για να λυθεί αυτό, είναι σημαντικό να εξεταστεί το νομοθετικό κείμενο, η ερμηνεία του οποίου ζητείται, εντός του πλαισίου του άρθρου 51 της Συνθήκης που επιβάλλει στο Συμβούλιο την υποχρέωση να θεσπίσει, στον τομέα της κοινωνικής ασφαλίσεως, τα αναγκαία μέτρα για την εγκαθίδρυση της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων.

Ο σκοπός του άρθρου 51 δεν θα επιτυγχανόταν εάν οι εργαζόμενοι, ασκώντας το δικαίωμά τους της ελεύθερης κυκλοφορίας, έπρεπε να απωλέσουν τα οφέλη κοινωνικής ασφαλίσεως που τους εξασφαλίζει, για κάθε περίπτωση, η νομοθεσία μόνο ενός κράτους μέλους.

7 Οι σχετικοί με την κοινωνική ασφάλιση των διακινουμένων εργαζομένων κανονισμοί δεν έχουν θεσπίσει ένα κοινό σύστημα κοινωνικής ασφαλίσεως, αλλά επιτρέπουν την ύπαρξη διαφορετικών συστημάτων που δημιουργούν διαφορετικές απαιτήσεις έναντι διαφορετικών φορέων κατά των οποίων ο δικαιούχος έχει άμεσα δικαιώματα, δυνάμει είτε μόνο του εσωτερικού δικαίου είτε του εσωτερικού δικαίου, συμπληρωνόμενου εν ανάγκη από το κοινοτικό δίκαιο, σχετικά ιδίως με την άρση των προϋποθέσεων κατοικίας. Στην απόφαση της 6ης Μαρτίου 1979 (υπόθεση 100/78, Rossi, Slg. σ. 831), το Δικαστήριο διευκρίνισε επιπλέον ότι: «Η κοινοτική κανονιστική ρύθμιση δεν μπορεί να εφαρμοστεί, εκτός ρητής εξαιρέσεως σύμφωνης προς τους στόχους της Συνθήκης, κατά τρόπο που να στερεί το διακινούμενο εργαζόμενο ή τους έλκοντες εξ αυτού δικαίωμα από την ευεργετική εφαρμογή μέρους της νομοθεσίας κράτους μέλους.» Ακόμη δεν μπορεί να επιφέρει μείωση των παροχών που χορηγούνται δυνάμει αυτής της νομοθεσίας. Πράγματι, ο κσνονισμός 1408/71, θεσπίζοντας τους κανόνες συντονισμού των εθνικών νομοθεσιών, στηρίζεται στη θεμελιώδη αρχή, κατά την οποία οι εν λόγω κανόνες πρέπει να εξασφαλίζουν στους εργαζόμενους που διακινούνται εντός της Κοινότητας το σύνολο των κεκτημένων δικαιωμάτων προς λήψη παροχών, τα οποία απέκτησαν στα διάφορα κράτη μέλη, μέχρι συμπληρώσεως του μεγαλύτερου ποσού αυτών των παροχών.

8 Σύμφωνα με αυτές τις αρχές, επομένως, οι διατάξεις του άρθρου 78, παράγραφος 2, του κανονισμού 1408/71 δεν μπορούν να ερμηνευτούν κατά τρόπον ώστε να στερήσουν τα ορφανά αποβιώσαντος εργαζομένου, ο οποίος υπήχθη στις νομοθεσίες περισσοτέρων κρατών μελών, μέσω της αντικαταστάσεως των παροχών που είχαν κτηθεί προηγουμένως δυνάμει της μόνης νομοθεσίας άλλου κράτους μέλους με τις παροχές του κράτους μέλους της νέας κατοικίας, από τη χορήγηση της μεγαλύτερης από αυτές. Συνεπώς, όταν μεταφέρεται η κατοικία των ορφανών στο έδαφος κράτους μέλους, όπου το δικαίωμα προς λήψη παροχών τους παρέχεται δυνάμει της νομοθεσίας αυτού του κράτους, πρέπει να συγκρίνεται το ποσό των πράγματι εισπραττομένων παροχών προς το πραγματικό ποσό των παροχών τις οποίες θα συνέχιζαν να εισπράττουν στο άλλο κράτος μέλος και, αν το ποσό των νέων παροχών είναι μικρότερο από αυτό των προηγουμένως εισπραττομένων παροχών, να αναγνωριστεί στα ορφανά, σε βάρος του αρμοδίου φορέα του άλλου κράτους μέλους όπου αποκτήθηκαν τα δικαιώματα προς λήψη του μεγαλυτέρου ποσού, συμπληρωματική παροχή, ίση προς τη διαφορά μεταξύ των δύο ποσών.

9 Η απάντηση αυτή επιτρέπει να λυθεί το πρόβλημα που ανέκυψε από τα δύο ερωτήματα που υπέβαλε το Sozialgericht του Augsburg.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ,

κρίνοντας επί των ερωτημάτων που του υπέβαλε το Sozialgericht του Augsburg, με Διάταξή του της 25ης Οκτωβρίου 1979, αποφαίνεται:

Το άρθρο 78, παράγραφος 2, β, ι, του κανονισμού 1408/71 έχει την έννοια ότι το δικαίωμα προς λήψη παροχών σε βάρος του κράτους, στο έδαφος του οποίου κατοικεί το ορφανό στο οποίο έχουν χορηγηθεί, δεν καταργεί το δικαίωμα προς λήψη μεγαλυτέρων παροχών που είχε προηγουμένως κτηθεί δυνάμει μόνο της νομοθεσίας άλλου κράτους μέλους. Όταν το πράγματι εισπραττόμενο ποσό στο κράτος μέλος στο οποίο έχει την κατοικία του ο δικαιούχος είναι κατώτερο από εκείνο των παροχών που προβλέπονται από τη μόνη νομοθεσία άλλου κράτους μέλους, το ορφανό δικαιούται να του χορηγηθεί σε βάρος του αρμοδίου φορέα αυτού του τελευταίου κράτους, συμπληρωματική παροχή, ίση προς τη διαφορά μεταξύ των δύο ποσών.

Kutscher O'Keeffe Touffait Martens de Wilmars

Pescatore Mackenzie Stuart Koopmans

Δημοσιεύτηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 9 Ιουλίου 1980.

Ο Γραμματέας
A. Van Houtte

Ο Πρόεδρος
H. Kutscher